

Отже, на основі аналізу методик оцінки екологічної рівноваги екосистем та досвіду країн Європи можна зробити висновок про необхідність застосування комплексних підходів у цій галузі та використання сучасних технологій для забезпечення сталого розвитку та збереження навколишнього середовища. Застосування геоінформаційних технологій може значно полегшити процес збору та аналізу даних, а також допомогти вирішувати проблеми з охороною довкілля.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. European Environment Agency (2019). The European Environment - State and Outlook 2020: Knowledge for Transition to a Sustainable Europe. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
2. Ouyang, Z., Zheng, H., Polasky, S., Jiang, L., Xiao, Y., & Liu, J. (2016). Improvements in ecosystem services from investments in natural capital. *Science*, 352(6292), 1455-1459. doi: 10.1126/science.aaf2295
3. Якименко, А. О. Методика комплексної оцінки стану природних екосистем: досвід впровадження та перспективи / А. О. Якименко, О. І. Кочетова // Проблеми екології та природокористування: зб. наук. пр. 2017. Вип. 1(13). с. 16-26.
4. Збірник методичних рекомендацій щодо впровадження еколого-орієнтованих технологій / під ред. А. Г. Шапара. Дніпропетровськ: Моноліт, 2005. 240 с.

ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ПЛАНУВАННЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

Л.М. Макєєва, Н.В. Мокєрова

Державний біотехнологічний університет
makeevafiz2017@gmail.com

Реалізація реформи децентралізації влади в Україні, а саме передача повноважень і фінансів від державної влади органам місцевого самоврядування, удосконалення системи управління та дерегуляція у сфері земельних відносин, створює низку нових викликів, умов і можливостей для створених об'єднаних територіальних громад. Одним з визначальних активів, який має кожна новостворена об'єднана територіальна громада, є земельні ресурси. Це одне з основних джерел наповнення місцевих бюджетів територіальних громад та просторовий базис для розміщення інфраструктурних об'єктів.

У всіх економічно розвинутих країнах планування використання земельних ресурсів являється основним важелем державної земельної політики і регулювання земельних відносин. Відомий вчений А.М. Третяк описав концептуальні засади землевпорядного планування розвитку міського землекористування в умовах децентралізації, де визначив, що існуюча система планування розвитку земле- та природокористування в містах не відповідає європейській практиці, вимогам створення реальної матеріальної основи місцевого самоврядування, ефективній капіталізації та інвестиційній привабливості землекористування територій міст. В своїй роботі він запропонував логічно-сміслову модель структури прогностичних і проектних документів планування розвитку землекористування міст (сіл, селищ), яка передбачає в заміні розроблення генеральних планів, які є не ринковим видом планувальної містобудівної документації законодавчо ввести розроблення планів земельно-господарського устрою як ринково-орієнтованої землевпорядної документації в системі містобудування європейських країн [1].

Нормативно-правова база України розглядає планування територій, акцентуючи на містобудівній, архітектурно-планувальній та поселенській діяльності, з відповідним документальним забезпеченням. Основним документом, що регулює відносини у сфері територіального планування та містобудування, є Закон України «Про регулювання

містобудівної діяльності» (2011). Закон визначає три рівні планування: національний, регіональний і локальний. Генеральна схема територіального планування в Україні передбачає забезпечення раціонального використання території України, створення та підтримання повноцінного життєвого середовища, охорони довкілля, охорони здоров'я населення, охорони пам'яток історії та культури, визначення державних пріоритетів розвитку систем розселення, виробничої, соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури, а також схеми планування окремих частин держави [2].

Для забезпечення комплексного розвитку сільських територій в інтересах суспільства в кінці 2015 року була прийнята Концепція розвитку сільських територій. Відповідно до неї, одними із напрямів удосконалення системи управління сільськими територіями являтимуться:

- посилення ролі територіальних громад сіл, селищ у плануванні та впровадженні заходів з розвитку сільських територій;

- сприяння розвитку державно-приватного партнерства для реалізації проектів розвитку сільських територій та залучення інвестицій.

Зважаючи, що збереження властивостей землі залежить від прийнятих рішень щодо її подальшого використання, досить важливим є визначення мети і завдань щодо управління земельними ресурсами на базовому рівні, тобто на рівні органів місцевого самоврядування.

У статті «Територіальне планування землекористування в контексті формування фінансової стійкості об'єднаних територіальних громад» автори дослідили і узагальнили сучасні назрілі питання, пов'язані з плануванням розвитку землекористування об'єднаних територіальних громад. Ними визначено невідкладні завдання, що вимагають ґрунтовніших наукових та методичних досліджень стосовно розроблення місцевих програм розвитку землекористування як первинного планувального документа на місцевому рівні. Внаслідок їх реалізації зможемо отримати:

- підвищення інвестиційної привабливості й ефективності використання потенціалу земельних та інших природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки землекористування;

- раціоналізацію (оптимізацію) землекористування та створення інвестиційно-привабливого і збалансованого землекористування;

- підвищення ефективності оренди землі, особливо в сільському та рекреаційному господарстві;

- збільшення надходжень від платежів за землю та інші природні ресурси до місцевих бюджетів [3].

Управління земельними ресурсами пов'язано із земельними відносинами та охоплює увесь спектр суспільних відносин — від соціального до економічного, правового, екологічного й іншого видів управління. Управління земельними ресурсами територіальної громади можна визначити як цілеспрямовану діяльність органів місцевого самоврядування, що забезпечує оптимальне функціонування та розвиток земельних відносин, ефективне та раціональне використання земельних ресурсів в межах територіальної громади.

Отже, сьогодні інтегрований підхід до розвитку сільських територій полягає у комплексному плануванні використання земель усієї територіальної громади на основі ринково орієнтованої землевпорядної документації та плану її соціально-економічного розвитку.

На нашу думку, ефективне територіальне планування землекористування сприятиме в значній мірі функціонуванню ефективної системи управління. Тому, підвищення ефективності використання земель комунальної власності має бути спрямоване на: задоволення інтересів територіальної громади; оптимальне поєднання громадських та приватних інтересів: реалізацію прав власності (користування) фізичних та юридичних осіб на земельні ділянки; поліпшення інвестиційного клімату в економіці відповідного населеного пункту: збільшення доходів місцевого бюджету за рахунок надходження коштів від продажу земельних ділянок, забезпечення їх вільного обігу на ринку та прав на них.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Третяк А.М. Концептуальні засади землевпорядного планування розвитку міського землекористування в умовах децентралізації [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Zemleustriy_2015_1_3.
2. Про Генеральну схему планування території України: закон України від 07 лютого 2002 року № 3059-III // Офіційний вісник України. – 2002. – № 10. – 22 березня. – С. 146.
3. Третяк А.М. Територіальне планування землекористування в контексті формування фінансової стійкості об'єднаних територіальних громад. А.М. Третяк, В.М. Третяк, Т.М. Прядка, Н.А. Третяк [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Zemleustriy_2017_1_6

СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ СТІЧНИМИ ВОДАМИ НА МАШИНОБУДІВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА РІШЕННЯ В КОНТЕКСТІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

А.С. Босюк

Національний технічний університет «ХПІ»
bosuyk0614@ukr.net

Стічні води на підприємствах – це водні відходи, що утворюються під час виробничих процесів та мають різний ступінь забруднення. Ці відходи складаються з різних речовин, таких як органічні сполуки, хімічні елементи, важкі метали, нафта та інші забруднюючі речовини, що потрапляють до води під час виробничих процесів.

Залежно від конкретного типу виробництва, ступеня забруднення та об'єму, стічні води підприємства можуть бути надзвичайно небезпечними для навколишнього середовища та здоров'я людей. Тому важливо приділяти достатню увагу проблемі очистки стічних вод, щоб зменшити негативний вплив підприємства на навколишнє середовище та зберегти його для майбутніх поколінь. І саме тому, стічні води машинобудівних підприємств вважаються найнебезпечнішим видом відходу.

По-перше, у процесі виробництва на машинобудівних підприємствах використовуються різноманітні хімічні речовини та матеріали, які можуть бути токсичними та небезпечними для навколишнього середовища та здоров'я людей. Ці речовини можуть потрапляти у стічні води та забруднювати природні водні ресурси.

По-друге, стічні води машинобудівних підприємств містять велику кількість різноманітних забруднюючих речовин. Ці речовини можуть мати шкідливий вплив на водні екосистеми та здоров'я людей, які користуються цими водними ресурсами.

По-третє, стічні води машинобудівних підприємств містять велику кількість води, що вимагає значної енергії та ресурсів для її очищення та повторного використання. Це робить проблему очистки стічних вод виробництва найбільш витратним та складним екологічним завданням для машинобудівних підприємств.

Отже, для вирішення проблеми забруднення водних ресурсів та збереження екології, необхідно приділяти значну увагу очищенню стічних вод машинобудівних підприємств. Наприклад, для зменшення кількості забруднень стічних вод можна використовувати новітні технології очищення води та впроваджувати екологічні заходи. Також важливо забезпечити